

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΧΘΕΣΙΝΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η πραγματικότητα συναντά τη φαντασία

ΤΗΣ ΘΑΛΕΙΑΣ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΥ

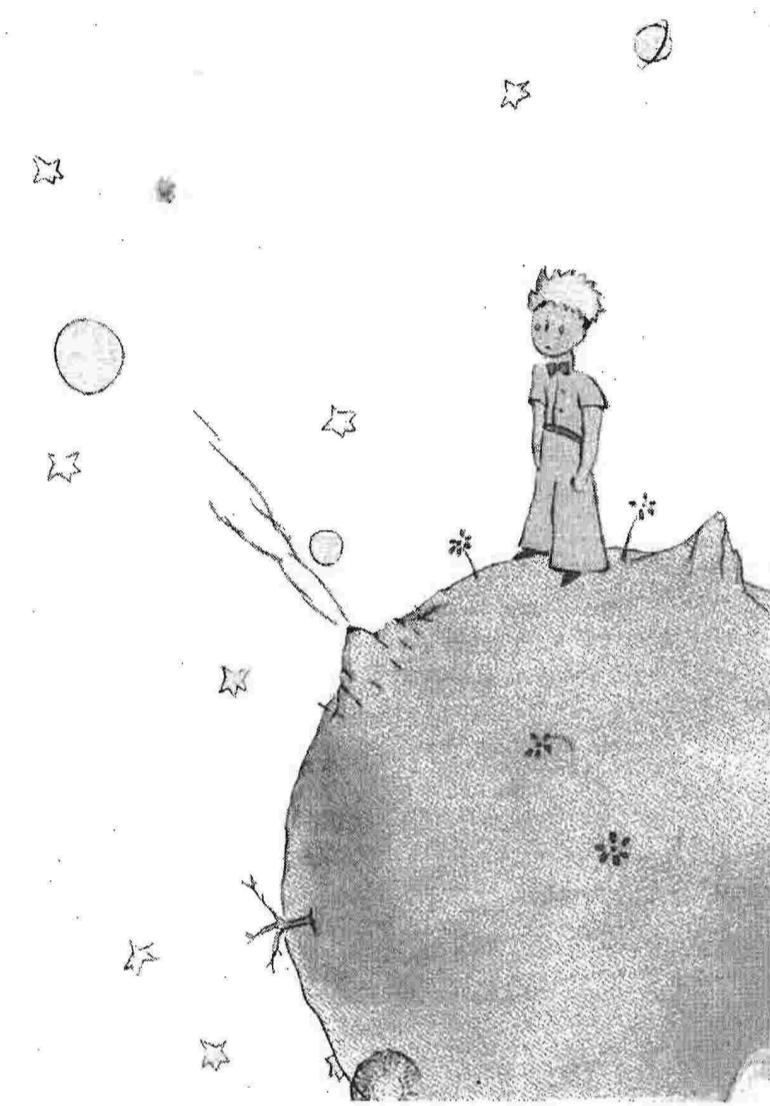
» Στις 2 Απριλίου γεννήθηκε ο μεγάλος Δανός παραμυθός, Χανς Κρίστιαν Άντερσεν. Κι αυτή είναι η μέρα που από το 1966, καθιερώθηκε η Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, από τη Διεθνή Οργάνωση Βιβλίων για τη Νεότητα. Ενώ σε όλο τον κόσμο παιδιά, συγγραφείς, εικονογράφοι, μεταφραστές, εκπαιδευτικοί, βιβλιοθηκάριοι και εκδότες τη γιορτάζουν με διάφορες εκδηλώσεις, η δική μας χώρα έχει το θλιβερό προνόμιο να διανύει το σχολικό έτος με περισσότερες ελλείψεις, αλλά και την αναστολή της λειτουργίας μεγάλου αριθμού σχολικών βιβλιοθηκών. Κατά διαβολική σύμπτωση τρεις μέρες νωρίτερα ο Οργανισμός Έκδοσης Διδακτικών Βιβλίων ανέστειλε τη λειτουργία του στο πλαίσιο της κατάργησης οργανισμών και της μείωσης δημόσιων δαπανών... Ας εστιάσουμε όμως, με αφορμή τη χθεσινή γιορτή, σε μερικά από τα βιβλία που ξεχωρίζουν από την ομολογουμένως τεράστια παραγωγή του είδους.

Ξεκινάμε την περιήγηση μας επιβαίνοντας στο «**Κίτρινο Λεωφορείο για την πατρίδα**» (εικονογράφηση Φωτεινή Στεφανίδη), του **Χρήστου Μπουλώτη**, ο οποίος μάλιστα είναι υποψήφιος φέτος για το διεθνές βραβείο Άντερσεν, έχοντας γράψει 65 παραμύθια από το 1987 έως σήμερα! Το μαγικό λεωφορείο του κυρίου Στέφανου χωράει κυριολεκτικά τα παιδιά όλου του κόσμου. Μεταναστούπολα που, κολλώντας το πρόσωπό τους στο τζάμι, βλέπει το καθένα τη δική του πατρίδα στη διάρκεια μιας έξω από κάθε οδική σύμβαση διαδρομής. Ο οδηγός, εγγονός προσφύγων από τη Μικρασία, γνωρίζει κι ο ίδιος πολύ καλά τι σημαίνει νοσταλγία για την πατρίδα και πως χωρίς αυτήν δεν υπάρχει γυρισμός. Συγκεντρώνει λοιπόν τα παιδιά της πλατείας της γειτονιάς του, που προέρχονται από το Αφγανιστάν, την Αίγυπτο, το Ιράκ, την Ελλάδα, τη Νιγηρία, την Πολωνία και μιλούν μεταξύ τους τη διεθνή γλώσσα, δηλαδή την γλώσσα των παιδιών. Άλλωστε είναι οι ίδιες ή παρόμοιες ανάγκες που έσπρωξαν τις οικογένειες τους μακριά από τις πατρίδες τους. Εκεί όπου, γυρνώντας σε μια φευγαλέα διαδρομή με το κίτρινο λεωφορείο, διαπιστώνουν πως κάθε φορά που ανοίγουν οι πόρτες οι άνθρωποι με λαχτάρα τους προσφέρουν «γεννήματα» και πως οι πόλεις τους μοιάζουν, καθώς η φτώχεια απλώνεται στον κόσμο και η ιστορία του κόσμου είναι γεμάτη πρόσφυγες.

(εκδ: Πατάκη, τιμή: 6,50/σελ: 54).

Μια πιο προσωπική ιστορία, αυτή της μικρής μετανάστριας από το Αφγανιστάν, που βρίσκεται άσυλο στο σπίτι μιας μοναχικής και τρυφερής ηλικιωμένης κυρίας, μας αφηγείται η **Χριστίνα Φραγκεσκάκη** στο πρόσφατο βιβλίο της: «**Η Ορτανσία φυλάει τα μυστικά**» (εικονογράφηση Ντανιέλα Σταματιάδη). Εδώ η μοναξιά της τρίτης ηλικίας απαλύνεται μεσ'από τον χρωματιστό κόσμο των γλυκών και των βιβλίων. Η κυρία Αριάδνη είναι γλυκοβιβλιοφάγος και ζει με συντροφιά τη γάτα της που ονομάζεται Ορτανσία. Είναι το μόνο «μαζί» της, ενώ συναντά την αγωνία για μια νέα ζωή, στο πρόσωπο των μεταναστών γειτόνων της. Ούτε που θα μπορούσε να φανταστεί τα βάσανα που πέρασαν για να φτάσουν στη χώρα μας ζητώντας άσυλο, κατοικώντας στα υπόγεια. Οι νέοι φίλοι της, έχουν παράξενα ονόματα, ευγενικό χαμόγελο και λυπημένα μάτια. Ωστόσο οι νόμοι της φιλίας και της καρδιάς υπερβαίνουν αυτούς του κράτους στην ιστορία μας, που είναι ζυμωμένη με τα πιο ραφινάτα υλικά. Όπως άλλωστε και τα γλυκά που προσφέρουν η μια πλευρά στην άλλη συνοδευοντάς τα με αλληλοσυμπληρωματικές παροιμίες των χωρών τους. Κι όλα αυτά την ημέρα των Χριστουγέννων, που για τους Αφγανούς συμπίπτει με την πρώτη μέρα της Άνοιξης. Για την σημειολογία και την ελπίδα. (εκδόσεις Κέδρος, τιμή: 8,50/σελ:71)

Δεν έχουν όμως όλες οι ιστορίες με μετανάστες ευχάριστη πλοκή. Πολύ περισσότερο όταν αντανάκλουν τη ζοφερή πραγματικότητα, που με ανθρωποφάγες προθέσεις και σαφείς πολιτικές σκοπιμότητες ζούμε σήμερα. Μοιάζει τραγική ειρωνεία και η στιγμή της επανέκδο-

σης της «**Τελευταίας μαύρης γάτας**» (εικονογράφηση Στίβεν Γουέστ), του **Ευγένιου Τριβιζά**. Ο ίδιος στο εισαγωγικό σημείωμα του βιβλίου γράφει: «Σας τα λέω όλ'αυτά, γιατί εδώ στο νησί μας όπως και αλλού, οι γάτες ξεχνάνε, οι άνθρωποι ξεχνάνε, και η τρέλα δεν θέλει πολύ για να φουντώσει πάλι, φτου ξανά κι από την αρχή...». Οποιοσδήποτε αδελφότητα προληπτικών που πιστεύουν πως οι μαύρες γάτες φέρνουν γρουσουζιά και αποφασίζουν

να τις εξολοθρεύσουν, υιοθετώντας το σύγχρονο σκηνικό του νέου φασισμού, ρατσισμού και μισαλλοδοξίας, δεν είναι τυχαίες. Τώρα που στη χώρα μας ακούγονται φωνές για «ανακατάληψη των πόλεων» ο τόσο επίκαιρος και αντιδιδασκτικός τόνος του Τριβιζά, μας θυμίζει πως αν επιτρέψουμε την επικύρωση στις μαύρες γάτες, τότε αυτή θα επεκταθεί και στις υπόλοιπες. (εκδόσεις Μεταίχμιο, τιμή: 13,30/σελ: 408)

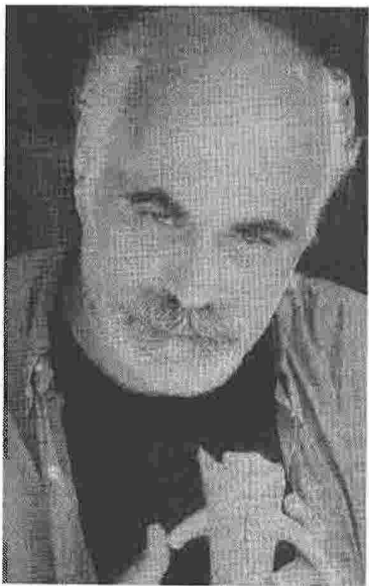
Οι προκαταλήψεις που οφείλουμε να ξεπεράσουμε ως κοινωνία δεν έχουν να κάνουν μόνο με το χρώμα, τη θρησκεία, και το φύλο. Υπάρχουν παιδιά που ζουν και αναπνέουν πάνω στον πλανήτη, με τον δικό τους μοναδικό ρυθμό, όπως μας θυμίζει η **Έλενα Αρτζανίδου** στο βιβλίο «**Δεν ντρέπομαι πια**», (εικονογράφηση Χρήστος Δήμος). Το ζήτημα του αυτισμού χωρίς προκαταλήψεις και στρογγυλέματα διαπραγματεύεται η συγγραφέας, πράγμα δύσκολο όταν το αναγνωστικό σου κοινό βρίσκεται ηλικιακά, στις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Βλέπουμε όμως και τις δύο όψεις, σε μια κατανοητά και ελκυστικά φτιαγμένη ιστορία, που επισημαίνει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει μια οικογένεια. Πόσο μάλλον με τις έξωθεν κοινωνι-

κές προκαταλήψεις, αλλά και τη χαρισματική διάσταση του παιδιού στην ιστορία μας (εκδόσεις Ψυχογίος, τιμή: 5,50/σελ: 47)

Η απόκλιση από τον μέσο όρο και η αποδοχή της διαφορετικότητας, θα απασχολήσει τα λίγο μεγαλύτερα παιδιά στα οποία απευθύνεται ο **Κώστας Μάγος** στον «**Βρομογοργολόδο**» (εικονογράφηση Μαρία Πεπονά). Μια ιστορία με ήρωες ζωά του δάσους που προσομοιάζουν με γνώριμους ανθρώπινους χαρακτήρες. Όταν ο λαγός Γρηγόρης κάνει την ηρωική του αύρα οι μέχρι πρότινος φίλοι του τον αποκαθλώνουν απαξιωτικά. Αντιστάθμισμα στην περιθωριοποίηση του ο σοφός σκίουρος που λειτουργεί ενωτικά και επαναφέρει τον Γρηγόρη στην κοινωνία του δάσους, έχοντας κερδίσει την αποδοχή. Ο Γρηγόρης προσφέρει την ευκαιρία στους φίλους του να επαναπροσδιορίσουν τη στάση τους, με βάση τη συνεργασία και την ανιδιοτέλεια. (εκδόσεις Μεταίχμιο, τιμή: 6,60/σελ: 59)

Ένας από τους σημαντικότερους συγγραφείς της σύγχρονης παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας, ο **Φίλιππος Μανδηλαράς** αναλαμβάνει να φέρει σε επαφή τα παιδιά της πρώτης παιδικής ηλικίας με τους ήρωες του '21. Στο βιβλίο «**Θεόδωρος Κολοκοτρώνης**» (εικονογράφηση Ναταλία Καπατσούλια) ο συγγραφέας δίκως διδακτικά και εθνοπατριωτικά σχήματα και με όπλα ομοιοκατάληκτα στιχάκια διηγείται στα παιδιά τη ζωή του στρατηγού, από το 1818 έως το 1833. Το βιβλίο εντάσσεται στη σειρά «**Η πρώτη μου ιστορία**» των εκδόσεων (Παπαδόπουλος, τιμή: 7,94/σελ: 29).

Κλείνοντας το αφιέρωμα, θα αφήσουμε τον τελευταίο λόγο στην εορτάζουσα, μιας και γεννήθηκε Πρωταπριλιά. Η Πουπέτα είναι η πρωταγωνίστρια του «**Και γατ καραγάτ**» (εικονογράφηση Φωτεινή Στεφανίδη), της **Φωτεινής Φραγκούλη** και είναι μια γάτα-θαυματοποιός. Άφησε προ πολλού τα κεραμιδοπερπατήματα της και ονειροβατεί τις νύχτες, γύρω από την εκλεκτική κυρία της. Συνωμοτεί με τη φαντασία της, πραγματοποιώντας τις βαθύτερες επιθυμίες της. Πρόκειται φυσικά για μια φιλόσοφο με σκηνοθετικές ανησυχίες και λογοτεχνικές βλέψεις. Ονειροπαρμένη η Πουπέτα, οδηγείται από το θάυμα της αγάπης. Η Φραγκούλη φτιάχνει μια ιστορία αισιόδοξη, γεμάτη λαχτάρα για τη χαρά της ζωής, με γλώσσα ρέουσα και πλήθος ποιητικών νύξεων (εκδόσεις Πατάκη, τιμή: 12,15/σελ: 53).

Χρήστος Μπουλώτης

Ευγένιος Τριβιζάς